

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BANK TIZIMINI FAOLIYATINI NAZORAT QILISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

ARIPOV UMIDJON SADRETDINOVICH

*"Navoiy kon-metallurgiya kombinati" aksiyadorlik jamiyati Shimoliy kon boshqarmasi Avtomobil transport boshqarmasi budjetlashtirish va kontroling byurosi rejalashtirish bo'yicha iqtisodchisi
aripovumidjon374@gmail.com*

Annotatsiya. Rivojlangan iqtisodiyoti bo'lgan dunyoning aksariyat mamlakatlari bunday mexanizmlardan foydalanadilar iqtisodiy faoliyatning turli sohalarida yuqori samaradorlikni ta'minlash, shu jumladan shu jumladan bank sohasi. Shuning uchun kerak fazoviy axborot-kommunikatsiya infratuzilmalarini yaratish ma'lumotlar va raqamli moliyaviy va transchegaraviy bank xizmatlari raqamli iqtisodiyot bo'shliqlari.

Kalit so'zlar: yaratish, rivojlangan iqtisodiyoti, fazoviy ma'lumotlar

Yaratish va rivojlantirish muammosini hal qilishda raqamli AKT infratuzilmasi bank tizimi turli sohalarida raqamli rivojlanish texnologiyalaridan o'zaro manfaatli foydalanishi mumkin ijtimoiy-iqtisodiy faoliyat, shu jumladan telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish soni va yagona xalqaro aloqalarni qo'llab-quvvatlaydigan aqlli aloqa tarmoqlari aloqa protokollari standartlari va xavfsiz transport mexanizmlari; elektron tijorat tizimining raqamli rivojlanishi, keng joriy etish va rivojlantirishni ta'minlaydi sanoat Internet texnologiyalari, shuningdek iste'molchilar tomonidan elektron operatsiyalarga bo'lgan ishonch darajasini oshirishga yordam beradi va bank raqamli AKT infratuzilmalarini rivojlantirish va boshqalar.

Zamonaviy ishlab chiqarishni loyihalash, infratuzilmani rivojlantirishni boshqarish, hududlarni kompleks rivojlantirish, shu jumladan tarmoq bo'limlari bo'yicha, fazoviy ma'lumotlar infratuzilmasidan foydalanmasdan mumkin emas. Rivojlangan iqtisodiyoti bo'lgan dunyoning aksariyat mamlakatlari bunday mexanizmlardan foydalanadilar iqtisodiy faoliyatning turli sohalarida yuqori samaradorlikni ta'minlash, shu jumladan shu jumladan bank sohasi. Shuning uchun kerak fazoviy axborot-kommunikatsiya infratuzilmalarini yaratish ma'lumotlar va raqamli moliyaviy va transchegaraviy bank xizmatlari raqamli iqtisodiyot bo'shliqlari.

Fazoviy ma'lumotlarga asoslangan xizmatlarni taqdim etishning samarali zanjirini yaratish faqat bunday mahsulotlarning iste'molchilarini rag'batlantirishda mumkin ularning faoliyati samaradorligini oshirish uchun ulardan foydalanish. Sanoat va korporativ muammolarga xizmat ko'rsatish va ularni hal qilishning bir qismi sifatida, mavjud fazoviy mahsulot provayderlari to'plangan ma'lumotlar, amaliyotlar va vakolatlardan foydalanishlari mumkin bo'lgan raqobatbardosh bozordan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Mintaqaviy va sanoat darajasidagi operatorlar mijozlar talablariga muvofiq fazoviy ma'lumotlarni yangilash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Iqtisodiy makon sharoitida integratsiya elektron tijorat uning iqtisodiyotini raqamli transformatsiya qilishning zarur va asosiy shartidir. Bank tizimi quyidagilarni ta'minlashga mo'ljallangan amaliy rivojlanish sanoatini rivojlantirish dasturiy ta'minot tizimlari va mahsulotlari, shuningdek umuman olganda, ma'lum bir moliyaviy rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash, mavjud

echimlar asosida va kompetentsiyalar o'zlarining yuqori sifatli va raqobatbardosh elektron tijorat raqamli infratuzilmasini yaratishi mumkin.

O'zining raqamli infratuzilmasini yaratish muammosini hal qilish orqali bank tizimi texnologiyadan o'zaro manfaatli foydalanishi mumkin butun zanjirda qonuniy ahamiyatga ega moliyaviy operatsiyalarni shakllantirishni ta'minlaydigan elektron tijorat tizimini rivojlantirish yaratilishdan to tovarlar, ishlar, xizmatlar va asoslangan oxirgi foydalanuvchiga yetkazib berishgacha jahon elektron savdosida umumiy qabul qilingan aloqa protokollari va xavfsiz transport mexanizmlaridan foydalanish to'g'risida, yagona elektron standartdan foydalanish xalqaro standartlarga asoslangan hujjatlar; bank tizimining raqamli infratuzilmasining axborot xavfsizligini ta'minlash va iste'molchilar tomonidan elektron tranzaksiyalarga ishonchning o'sishiga ko'maklashish; sanoat Internet texnologiyalarini nafaqat ta'minot sohasida keng joriy etish bank operatsiyalari, lekin barcha jarayonlarda iqtisodiy faoliyat.

Raqamli moliyaviy tarmoqlarni yaratish sanoat bu bir-biriga bog'langan Ji moniy ob'ektlar (naralar) dan ta'kil topgan tarmoq bo'lib, unda o'zaro va tashqi dunyo o'rtasida ma'lumotlarni uzatish va almashishni amalga oshirish. So'nggi paytlarda Internet atamasi ingliz tilidagi manbalarda tobora ko'proq paydo bo'lmoqda Hamma narsa keng qamrovli internetdir. Ehtimol, bu sanoat Interneti, o'zaro bog'liq jismoniy ob'ektlar tarmog'i va o'zaro ta'sir qilish texnologiyalaridan tashqari, jismoniy ob'ektlarga o'rnatilgan aktuatorlarga ega bo'lishi va bir-biri bilan simli va tegishli ma'lumotlarni o'qish va turli xil harakatlarni faollashtirish imkonini beruvchi simsiz tarmoqlar, aqlli interfeyslardan foydalanish orqali inson ishtiroki zaruratini yo'q qiladi.

Sanoat Interneti sohasida bank tizimining asosiy vazifasi moliyaviy ta'minotdir transchegaraviy raqamli biznes, aholi va davlat organlarining o'zaro aloqalari global iqtisodiyot maydoni. Ushbu yo'nalishda banklar, davlat organlari va korxonalar tomonidan birgalikda hal qilinishi sinergik ta'sirga olib kelishi mumkin bo'lgan bir qator muammolar mavjud ulardan birini amaliy amalga oshirishga o'ting raqamli transformatsiyaning jihatlari-ommaviy huquqiy ahamiyatga ega cheksiz doiradagi moliyaviy xizmatlar o'z faoliyatini inson faoliyatining turli sohalarida amalga oshiruvchi jismoniy, yuridik va boshqa vakolatli shaxslar.

Tadbirkorlik sohasini birlashtirish, bank tizimi va davlatlarning tartibga solish imkoniyatlari yangilarini shakllantirishi mumkin ommaviy ishonchli vakillarni taqdim etish bozorlari xizmatlar. Bundan tashqari, raqamli moliyaviy tarmoqlarni yaratish biznes, aholi va davlat organlarining moliyaviy hamkorligini soddalashtiradi, bu esa bank xizmatlarini ko'rsatish vaqtini va sarflangan sa'y-harakatlarni keskin qisqartiradi ularni olish uchun. Ushbu muammolar guruhini doirada hal qilish raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishi axborot hamjamiyatini qurish bo'yicha milliy dasturlarni milliy va o'zaro hamkorlik yo'nalishi bo'yicha o'zgartirishga qo'shimcha turtki beradi. integratsiya tizimlari, bu shartsizdir Evropa Ittifoqi integratsiyasi va global iqtisodiy makonning ustuvor yo'nalishi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar jalb etilishini rag'batlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi farmoni. 2012-yil 10- aprel.
2. Бочарев В.В. «Управление денежным оборотом предприятий и корпораций» – М.: «Финанси и статистика», 2001.
3. Антикризисное управление предприятиями: Учеб. пособие/ Под ред. А.Н. Ряховской.- М.: ИПК Госслужашчих, 2001.

4. Антикризисное управление: Учебник/ Е.П.Жарковская, Б.Е. Бродский.- М.: ОМЕГА-Л, 2007.
5. Антикризисное управление: Учебник. -2-е., доп. и перераб. / Под ред. Е.М. Короткова.- М.: ИНФРА- М, 2009.- 620 с.- (Висшая образование)
6. Xusanov G'.N., Tursunxodjayev M.L., Baqiyev A.R. Moliyaviy menejment. T.: Voris nashriyoti, 2006 y.
7. Поляк Г.Б. Финансовый менеджмент 2-е издание. М.: Юнити, 2008 г.
8. Е.В. Минко, А.Е. Минко. «Методи прогнозирования и исследования операций» Учебное пособие. Москва «Финансы и статистика» 2010 г – 480 стр.
9. Е.А.Гомонко, Т.Ф.Тарасова «Управление затратами на предприятии» Учебник. Москва «КНОРУС» 2009 г. 295 стр. Vol. 44 (2024):
10. Тепман Л.Н. «Корпоративное управление. Учебное пособие. Москва «КНОРУС» 2010 г. 244 стр.
11. Tursunov Sh.A. «Moliyaviy Menejment» o'quv qo'llanma, Toshkent 2007